

Sygn.akt III AUa 459/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 września 2012r.

Sąd Apelacyjny - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Białymstoku,

III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący: SSA Bożena Szponar - Jarocka (spr.)

Sędziowie: SA Barbara Orechwa-Zawadzka

SO del. Marek Szymanowski

Protokolant: Edyta Katarzyna Radziwońska

po rozpoznaniu w dniu 18 września 2012 r. w Białymstoku

sprawy z wniosku C. G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o ustalenie wartości kapitału początkowego i wysokość emerytury

na skutek apelacji wnioskodawczyni C. G.

od wyroku Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Olsztynie IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 29 grudnia 2011 r. sygn. akt IV U 2879/11

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 459/12

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. decyzją z dnia 12 października 2011 roku, wydaną na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 roku, Nr 153, poz. 1227 ze zm.) ustalił C. G. wartość kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999 roku na kwotę 113.376,23 złotych. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru (WWPW) został ustalony na podstawie wynagrodzenia z 10 kolejnych lat kalendarzowych, tj. od dnia 1 stycznia 1989 roku do dnia 31 grudnia 1998 roku i wyniósł 59,71 %.

Decyzją Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w O. z dnia 20 października 2011 roku, wydaną na podstawie przepisów w/w ustawy przyznano C. G. od dnia 1 sierpnia 2011 roku emeryturę w powszechnym wieku emerytalnym. Do wyliczenia wysokości świadczenia przyjęto wartość kapitału początkowego wyliczoną na podstawie decyzji w/w organu rentowego z dnia 12 października 2011 roku.

C. G. w odwołaniach od powyższych decyzji domagała się ich zmiany i prawidłowego ustalenia wartości kapitału początkowego oraz wysokości emerytury. W jej ocenie organ rentowy błędnie wyliczył wskaźnik wysokości podstawy wymiaru z lat 1989-1998. Domagała się ustalenia powyższego wskaźnika przy uwzględnieniu jedynie faktycznego okresu wykonywania pracy w powyższym okresie, z wyłączeniem okresu przebywania na urlopie wychowawczym.

Sąd Okręgowy w Olsztynie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych po rozpoznaniu powyższych odwołań, wyrokiem z dnia 29 grudnia 2011 roku oddalił odwołania. Sąd I instancji ustalił, że na podstawie decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w O. z dnia 24 lipca 2006 roku przyznano C. G. od dnia 1 sierpnia 2006 roku prawo do wcześniejszej emerytury. Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury przyjęto wynagrodzenie, które stanowiło podstawę wymiaru składek z 10 lat kalendarzowych od dnia 1 stycznia 1989 roku do dnia 31 grudnia 1998 roku. Tak wyliczony wskaźnik wysokości podstawy wymiaru świadczenia wyniósł 59,71 %. Wyrokiem Sądu Okręgowego w Olsztynie Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 26 września 2006 roku w sprawie o sygn. akt IV U 2074/06 oddalono odwołanie od w/w decyzji organu rentowego. Decyzją z dnia 12 września 2007 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. odmówił C. G. przeliczenia podstawy wymiaru świadczenia, wskazując, że dotychczas przyjęty wskaźnik wysokości podstawy wymiaru - 59,71 % jest najkorzystniejszy. Zaskarżonymi aktualnie decyzjami Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w O. z dnia 12 października 2011 roku oraz z dnia 20 października 2011 roku odpowiednio ustalono C. G. wartość kapitału początkowego oraz przyznano emeryturę w powszechnym wieku emerytalnym przy przyjęciu wskaźnika wysokości podstawy wymiaru (WWPW) ustalonego na podstawie wynagrodzenia z 10 kolejnych lat kalendarzowych, tj. od dnia 1 stycznia 1980 roku do dnia 31 grudnia 1998 roku, wynoszącego 59,71 %. Sąd Okręgowy wskazał, iż odwołująca domaga się ustalenia wartości kapitału początkowego oraz wysokości emerytury przy przyjęciu wskaźnika wysokości podstawy wymiaru z okresu od dnia 1 stycznia 1989 roku do dnia 31 grudnia 1998 roku z wyłączeniem okresu pozostawania na urlopie wychowawczym w okresie od dnia 3 lutego 1993 roku do dnia 2 lutego 1995 roku. Sąd I instancji zaznaczył, że C. G. nie kwestionowała wyliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego z 10 kolejnych lat kalendarzowych z okresu od 1989 roku do 1998 roku, a jedynie fakt uwzględnienia przy jego wyliczeniu okresu pozostawania na urlopie wychowawczym w w/w okresie. Sąd Okręgowy wskazał, że zasady ustalania podstawy wymiaru kapitału początkowego określają przepisy art. 174 ust. 3-7 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 roku, Nr 153, poz. 1227 ze zm.). Zgodnie z nimi podstawa wymiaru kapitału początkowego może być ustalona: 1) z kolejnych 10 lat kalendarzowych wybranych z okresu od dnia 1 stycznia 1980 roku do dnia 31 grudnia 1998 roku, 2) z 20 lat kalendarzowych dowolnie wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu przypadających przed 1999 rokiem lub 3) z faktycznego okresu podlegania ubezpieczeniu, jeżeli wnioskodawca nie może udowodnić 10 kolejnych lat ubezpieczenia z powodów wymienionych w art. 17 ust. 1 i ust. 3 w/w ustawy. W odniesieniu natomiast do zasad ustalania podstawy wymiaru emerytury oraz renty wskazał, że stosownie do art. 15 ust. 1 w/w ustawy podstawę wymiaru emerytury i renty stanowi ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę lub rentę, z uwzględnieniem ust. 6 i art. 176. Zgodnie z art. 16 w/w ustawy ubezpieczony może wybrać okres 10 lat kalendarzowych, przy czym muszą to być lata kalendarzowe następujące bezpośrednio po sobie, choćby ubezpieczony w niektórych z tych lat przez okres roku lub w okresie krótszym niż rok nie pozostawał w ubezpieczeniu. Sąd Okręgowy wskazał, iż zawarte w art. 17 ust. 1 i 3 w/w ustawy wyjątki od zasady określonej w art. 15 ust. 1 w/w ustawy dotyczą szczegółowo określonych w tych przepisach kategorii osób, którym nie można ustalić podstawy wymiaru świadczenia w myśl art. 15 ust. 1 w/w ustawy. Osobom tym do ustalenia podstawy wymiaru przyjmuje się podstawę wymiaru składek za okres faktycznego podlegania ubezpieczeniu. Sąd I instancji stwierdził, iż wyjątki określone w art. 17 ust. 1 i 3 w/w ustawy nie znajdują zastosowania do odwołującej, bowiem posiada ona (określony w art. 15 ust. 1 w/w ustawy) okres 10 kolejnych lat kalendarzowych wymaganych do wyliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego. Stąd wniosek odwołującej o ustalenie kapitału początkowego z faktycznego okresu podlegania ubezpieczeniu z lat 1989-1998 z wyłączeniem okresu pozostawania na urlopie wychowawczym od dnia 3 lutego 1993 roku do dnia 2 lutego 1995 roku nie znajduje oparcia w przepisach ubezpieczeń społecznych. Sąd I instancji podkreślił, że organ emerytalny, dysponując dokumentacją potwierdzającą wynagrodzenie C. G., dokonał ustalenia wartości kapitału początkowego według najkorzystniejszego dopuszczalnego przepisami prawa wariantu, przyjmując do wyliczenia okres 1989-1998, dla którego wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 59,71 %. Nadto odwołująca nie kwestionowała matematycznego wyliczenia wskaźnika. Sąd Okręgowy uznał więc, że wartość kapitału początkowego została wyliczona właściwie. W konsekwencji organ rentowy prawidłowo przyjął ją do wyliczenia wysokości emerytury

na podstawie art. 26 w/w ustawy, czyli równowartości kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia - tj. kwoty składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury oraz zwaloryzowanego kapitału początkowego - przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego. Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy jak w sentencji wyroku orzekł na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

C. G. zaskarżyła powyższy wyrok w całości. Zarzuciła, iż wskaźnik wysokości podstawy wymiaru winien zostać wyliczony z lat 1989-1998 z wyłączeniem okresu przebywania na urlopie wychowawczym. Wskazując na powyższe domagała się zmiany zaskarżonego wyroku i ustalenia wartości kapitału początkowego oraz wysokości emerytury przy uwzględnieniu jedynie faktycznego okresu wykonywania pracy w okresie 1989-1998.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna.

Rozpoznając niniejszą sprawę Sąd Okręgowy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych i prawnych oraz przez ich przyzmat prawidłowo skontrolował decyzje organu rentowego z dnia 12 października 2011 roku w przedmiocie ustalenia wartości kapitału początkowego oraz z dnia 20 października 2011 roku w przedmiocie przyznania emerytury w powszechnym wieku emerytalnym według przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 roku, Nr 153, poz. 1227 ze zm.).

Stosownie do treści art. 174 ust. 3 – 7 w/w ustawy istnieje kilka możliwości ustalenia podstawy wymiaru kapitału początkowego. Jedną z nich na podstawie art. 174 ust. 3 w/w ustawy - w brzemieniu obowiązującym od dnia 23 września 2011 roku nadanym ustawą z dnia 28 lipca 2011 roku o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2011 roku, Nr 187, poz. 1112) - jest ustalenie jej na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18 w/w ustawy, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się z okresu przed dniem 1 stycznia 1999 roku.

Zgodnie zaś z art. 15 ust. 1 w/w ustawy podstawę wymiaru emerytury i renty stanowi ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę lub rentę, z uwzględnieniem ust. 6 i art. 176.

Mając na uwadze w/w przepisy stwierdzić należy, iż jednym z wariantów ustalenia podstawy wymiaru kapitału początkowego jest ustalenie jej przy przyjęciu przeciętnej podstawy wymiaru składek z kolejnych 10 lat kalendarzowych wybranych z ostatnich 20 lat kalendarzowych przed dniem 1 stycznia 1999 roku.

W tym miejscu należy wskazać, iż Sąd I instancji stwierdził, że kolejne 10 lat kalendarzowych winno przypadać od dnia 1 stycznia 1980 roku do dnia 31 grudnia 1998 roku – zgodnie z brzmieniem art. 174 ust. 3 w/w ustawy obowiązującym przed dniem 23 września 2011 roku. Jak wyżej wskazano, w stanie prawnym obowiązującym na datę wydania zaskarżonych decyzji organu rentowego kolejne 10 lat kalendarzowych winno przypadać w ostatnich 20 latach kalendarzowych przed dniem 1 stycznia 1999 roku. Powyższe niedopatrzenie pozostaje bez znaczenia dla prawidłowości rozstrzygnięcia Sądu Okręgowego, skoro odwołująca najwyższe wynagrodzenie osiągała w latach 1989-1998. Powyższą okoliczność przyznała również na rozprawie apelacyjnej.

Podkreślenia wymaga, iż stosownie do treści art. 16 w/w ustawy przy ustalaniu kolejnych 10 lat kalendarzowych, o których mowa w art. 15 ust. 1 i 2 w/w ustawy, przyjmuje się lata kalendarzowe następujące bezpośrednio po sobie, chociażby ubezpieczony w niektórych z tych lat przez okres roku lub w okresie krótszym niż rok nie pozostawał w ubezpieczeniu.

Z powyższego przepisu wynika, że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych należy rozumieć ściśle, tj. uwzględniać lata następujące bezpośrednio po sobie. Nie ma znaczenia ewentualne niepozostawanie w ubezpieczeniu przez okres roku lub w okresie krótszym niż rok. Stąd, jak prawidłowo stwierdził Sąd Okręgowy w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, brak jest prawnej możliwości wyłączenia okresu przebywania na urlopie wychowawczym z lat 1989-1998 przy wyliczeniu podstawy wymiaru kapitału początkowego. Takie żądanie odwołującej nie znajduje uzasadnienia w przywołanych powyżej przepisach prawa.

Skoro C. G. podnosiła wyłącznie zarzut błędnego jej zdaniem uwzględnienia okresu przebywania na urlopie wychowawczym przypadającego w okresie 10 kolejnych lat kalendarzowych przyjętych do wyliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego, zaś nie kwestionowała prawidłowości dokonanych wyliczeń matematycznych a podstawa wymiaru wyliczona w ten sposób była najkorzystniejsza, to należało uznać, że ustalenie jej jest prawidłowe.

W konsekwencji tego, że prawidłowo ustalono wartość kapitału początkowego zaskarżoną decyzją organu rentowego z dnia 12 października 2011 roku, należy uznać, że również właściwie ustalono odwołującej wysokość emerytury na podstawie drugiej z zaskarżonych decyzji organu rentowego z dnia 20 października 2011 roku. Emerytura została ustalona na podstawie art. 25 w/w ustawy, zatem przy uwzględnieniu m.in. zwaloryzowanego kapitału początkowego. Obliczenia wysokości kwoty składek na ubezpieczenie emerytalne z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie odwołująca nie kwestionowała.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku.

A.K.